

צח.

בו יסופר, היאך ישראל יתנו שבח להקב"ה על הגאולה:

א מִזְמֹר שִׁירוֹ לַיהוָה שִׁיר חֹדֶשׁ כִּי־נִפְלְאוֹת עָשָׂה
הוֹשִׁיעָה־לוֹ יְמִינוֹ וְזָרַע קָדְשׁוֹ:
רש"י

שירו לה' – כל אלה לעתיד

מצודת דוד

הושיעה לו ימינו – ר"ל איננו צריך תשועה מזולתו כי ימינו הושיעה לו

מדרש

אמרו ליה ישראל עשר שירות. הראשונה – במצרים, שנאמר: הַשִּׁיר
יְהִי לָכֶם כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג. השנית – על הים, שנאמר: אז ישיר משה.
השלישית – על הבאר: אז ישיר ישראל את השירה. הרביעית – אמר משה:
ויהי ככלות משה לכתוב וגו'. החמישית: אז ידבר יהושע לה' ביום תת ה'
את האמורי. הששית: וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה וּבָרַק בֶּן אֲבִינָעָם. השביעית: וידבר דוד
לה' את דברי השירה. השמינית: מזמור שיר חנוכת הבית לדוד...שירה
התשיעית – של שלמה: שיר השירים. העשירית – לעתיד: מזמור שירו
לה' שיר חדש כי נפלאות עשה:

זוהר

רבי יוסי פתח ואמר: מזמור שירו ליהו"ה שיר חדש כי נפלאות
עשה הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו. האי קרא אוקמוהו חבריא – דפרות
אמרוה, כמה דכתיב: וַיִּשְׁרְנָה הַפְּרוֹת בַּדֶּרֶךְ. מאי וישרנה – דהוו אמרי
שירתא חדתא. ומאי שירה אמרו? מזמור שירו ליהו"ה שיר חדש כי
נפלאות עשה. הכא אית לאסתכלא, דכל מה דברא קב"ה בעלמא –
כולהו אמרי תושבחן ושירתא קמיה, בין לעילא בין לתתא. ואי תימא –
דאינהו מגרמייהו אמרי שירתא דא? הכי הוא ודאי דרזא עלאה איהו. אבל
הני – ארונא הוה על גבייהו. וכיון דארונא אשתקיל עליהו ושוייה לעילא,
אינון שרירו שירתא, דהא כיון דאתנטיל מנייהו ארונא – הוו געאן כאורח
שאר פרות דעלמא, ולא אמרו שירתא, וודאי ארונא:

ב הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם וְגָלָה צְדָקָתוֹ:

מצודת דוד

הוֹדִיעַ – טרם בוא התשועה פרסמה ע"י הנביאים ועתה גלה צדקתו לעיני כל

אדמו"ר הזקן

וביאור ענין זה, הנה יש תורה ויש תורה. יש תורה – וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בְּפִיךָ, בבחי' שוקע להיות התלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה, והחכמה – היא לבוש, כמ"ש: עוטה אור כשלמה. אך שלא יהיה לבוש זה מסתיר ומעלים את אור א"ס המלוכלך בה, אלא: כי עין בעין יראו כו' – חשף ה' את זרוע קדשו כו', וראו כל אפסי ארץ כו', לעיני הגוים גלה צדקתו כו' – ע"ז נקרא קורא בתורה. כי ענין לימוד התורה, אף שכבר יודע ההלכה – מצוה לעסוק בה, כדי להמשיך אור א"ס ב"ה, שיהיה גילוי אור א"ס למטה, ולא יהיה הלבוש מסתיר כלל.

ג זָכַר חֶסֶדּוֹ וְאַמּוֹנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאָהוּ כָּל-אַפְסֵי-אֶרֶץ
אֵת יְשׁוּעָתוֹ אֶל-הֵינּוּ:

מצודת דוד

זכר- ה' זכר לישראל את החסד שהבטיח באמונתו
אפסי ארץ- היושבים בקצות הארץ

אדמו"ר הזקן

אהבה נקראת איש וזכר, כמ"ש: זכר חסדו, ואשה – יראת ה', כנודע.

צמח צדק

ופי' זכר חסדו – י"ל כי לאו מכא"מ איהו כלל. ע"כ שייך לשון זכירה על המדות, וכמ"ש במ"א, שאפילו המדות עליונות – יג"מ הרחמים – נמשכים רק מבחי' שערות. וכמשל השערה, שאינו נוגע אל העצמיות כו', ולהיות שאינו ערוך לגבי העצמיות ממש – שייך ע"ז לשון זכירה. שהזכירה – הוא שייך על דבר המרוחק ממנו, שאפשר שיהי' שייך עליו שכחה.

ד הריעו ליהנה כל-הארץ פצחו ורננו וזמרו:

מצודת ציון

פצחו- פתחו פה כמו פצחו ורננו יחדיו (ישעיהו נב)

ה זמרו ליהנה בכנור בכנור וקול זמרה:

מצודת דוד

בכנור וגו' - ר"ל בכנור לבד גם בכנור עם קול זמרה יחד לבסס את הקול

ו בחצצרות וקול שופר הריעו לפני המלך יהנה:

מצודת ציון

בחצוצרות - שם כלי נגון

רמב"מ - הלכות שופר

במקדש, היו תוקעין בראש השנה בשופר אחד, ושתי חצוצרות מן הצדדין. השופר מאריך - והחצוצרות מקצרות, שמצות היום בשופר. ולמה תוקעין עימו בחצוצרות? משום שנאמר: בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'. אבל בשאר מקומות - אין תוקעין בראש השנה אלא בשופר בלבד.

ז ירעם הים ומלאו תבל וישבי בה:

מצודת דוד

ירעם- ישמיע קול רעם לשמחה

ומלאו- הבריות הממלאים אותו

ח נְהָרוֹת יִמְחָאוּ כָּף יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ:

רש"י

נהרות ימחאו כף – הנביאים דברו בלשון שהאוזן שומעת לא שיהא לנהרות כף אלא לשון שמחה וחדוה:

מצודת דוד

ימחאו כף – יכו כף אל כף בדרך השמחים והוא ענין מליצה להורות על רוב השמחה
יחד – כל ההרים ירננו יחד

מצודת ציון

ימחאו – ענין הכאה לשמוח כמו יען מחאך יד (יחזקאל כה)

תיקוני זוהר

תא חזי: כמה נהרות אינון משניין דא מן דא, אית נהר ואית נהר...אית נהר דאתקרי נחל קדומים, דאתמשך מעלאין, ומניה תליין שבעה נהרות, דאתמר בהון: נהרות ימחאו כף יחד הרים ירננו, ואית נהר דאתקרי נהר דינור מסטרא דשמאלא.

ט לְפָנֵי-יְהוָה כִּי בָא לְשֹׁפֵט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט-תֵּבֶל בְּצֶדֶק

וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים:

מצודת דוד

לפני ה' - השמחה תהיה לפני ה' על כי בא לשפוט
במישרים - במשפט הישר כראוי לכל אחד ואחד